

FİLİSTİN'DE İNSANİ DURUM RAPORU

MAYIS 2017

Merve Aksoy Ercümen

www.insamer.com info@insamer.com

www.insamer.com

İNSAMER
İNSAN VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية والاجتماعية

ORTADOĞU

ARAŞTIRMA 39

Araştırma 39
Ortadoğu
Mayıs 2017

Filistin'de İnsani Durum Raporu

©İNSAMER 2017

Bu yayının bütün hakları İNSAMER İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi'ne aittir. İNSAMER'in izni olmaksızın yayının metni herhangi bir formda yayımlanamaz, kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve dağıtımını yapılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Hazırlayan: Merve Aksoy Ercümen
Genel Yayın Yönetmeni: Dr. Ahmet Emin Dağ
Editör: Ümmühan Özkan
Web Editörü: Mervenur Lüleci Karadere

Referans için: Aksoy-Ercümen, Merve,
"Filistin'de İnsani Durum Raporu"
İNSAMER, Araştırma 39, Mayıs 2017.
Bu yazının içeriği ile ilgili bütün sorumluluk müellifine aittir.

Nuhun Gemisi

www.nuhungemisi.istanbul

Sayfa Tasarım: Fatih Hacıoğlu

Baskı: Pelikan Basım

Maltepe Mh. Gümüşsuyu Cd.

Odin İş Merkezi No. 1/28 Topkapı-İSTANBUL

İHH
İNSANI YARDIM VAKFI

İNSAMER
İHH İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
İHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

İNSAMER, İHH İnsani Yardım Vakfı'nın Araştırma Merkezi'dir.

Karagümrük Mh. Kaleboyu Cd.
Muhtar Muhittin Sk.No:6 PK.34091
Fatih / İstanbul - TÜRKİYE

İÇİNDEKİLER

Giriş	01
Ablukanın Sebep Olduğu Yıkım	01
Mülteci Kampları	03
Gazze'deki Mülteci Kampları	04
Batı Şeria Mülteci Kampları	06
Gıda Güvenliği	07
Sağlık ve Beslenme	07
Enerji ve Su	09
Üretim Sektörü	09
Eğitim	09
Utanç Duvarı	10
Mülteciler	11
Yahudi Yerleşim Birimleri	12
Geçiş ve Kontroller	12
Erez Sınır Kapısı	13
Refah Sınır Kapısı ve Geçişler	14
Doğu Kudüs'teki Hukuksuz Politikalar	15
Genel Değerlendirme	17
Sonnotlar	18

Giriş

Bugün sistemli biçimde gizlenmeye çalışılsa da Filistin topraklarında büyük bir insanlık trajedisi yaşanıyor. Siyonist rejimin 1948 yılında kurulmasından itibaren başlayan katliam, sürgün ve esaret taktikleri, bir halkı yok eden soykırıma dönüştü. 1967 yılından sonra başlayan ikinci dalga işgalle Kudüs dâhil tüm toprakları İsrail kontrolüne giren Filistin coğrafyası bu kez de sadece halkının ve toprağının değil aynı zamanda bütün kutsal değerlerinin tehdit edildiği varoluşsal bir döneme girdi.

Varlığına yönelik bu tehditleri savuşturmak üzere büyük bir direniş ortaya koyan Filistin halkı, ilk 30 yılın "fedai" yöntemleri ardından 1987 yılında başlayan büyük halk ayaklanması (İntifada) ile yeni bir aşamaya geçti. İntifada'nın başarılı sonuçları ardından Batılı ülkeler

ve bazı Arap ülkelerinin kirlî hesapları, Filistin davasını masa başında kaybedilen bir pazarlık unsuruna dönüştürdü.

1993 Oslo Anlaşması'ndan sonra yürütülen müzakerelerde İsrail'in Filistin halkının devlet sahibi olmasına kesin-

likle izin vermeyeceği anlaşılınca, bu kez 2000 yılında Aksa İntifadası patlak verdi. Bu başkaldırı, Filistin halkının Kudüs merkezli bağımsız devleti için çok önemli bir dönüm noktası olurken Siyonistler binlerce Filistinliyi şehit ederek Batı Şeria'daki direnişi bastırdılar, ancak yine de 2005 yılında Gazze'den çekilmek zorunda kaldılar. Bunun üzerine Gazze'deki hezimetin intikamını alırcasına bölgeye yönelik insanlık dışı bir abluka başlatıldı ve bütün bölge halkı kitlesel bir cezalandırmaya mahkûm edildi.

Abluka ile Gazze'ye giren-çıkan mal akışı neredeyse tamamen dururken bölgenin dünya ile bağlantısını sağlayan en önemli kapı olan Refah Sınır Kapısı'nın Mısır tarafından kapatılması sonucu Gazze ekonomisi çökme noktasına geldi. İsrail işgal devleti bölgede bir yandan insani krizi derinleştirirken bir yandan da iki büyük askerî operasyon düzenledi. 2009 Dökme Kurşun Operasyonu katliamının ardından 2014 yılındaki Koruyucu Hat Operasyonu ile Gazze'ye kara, hava ve denizden askerî saldırılar gerçekleştirildi. Bu operasyonlarda 5.000'e yakın sivil hayatını kaybetti.

Bugün Filistin topraklarının %78'i yasa dışı bir şekilde İsrail denetiminde bulunmaktadır. Buna karşın Filistin nüfusunun %60'tan fazlası mülteci yahut göçmen olarak topraklarından farklı bölgelerde yaşamak zorunda bırakılmıştır.

ABLUKANIN SEBEP OLDUĞU YIKIM

İşgal edilmiş Filistin toprakları konusu son yüz yıldır dünyada var olan insani krizler arasında en karmaşık ve çözülmesi en zor problemidir.

İşgal devleti İsrail'in kurulması ile etkisini arttıran şiddet ve bununla birlikte 70 yıldır uzayıp giden çatışma hali, uluslararası sistemde hukuk ve insan hakları bağlamında çözüme kavuşturulması gereken hayati bir konu olarak varlığını sürdürmektedir. İsrail'in işgali Filistin halkı için üç temel ve kronik sorun oluşturmuştur:

■ İlki mülteciler ve yerinden edilenler sorundur. Bugün başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere dünyanın her yanına dağılmış vaziyette 5 milyondan fazla Filistinli bulunmaktadır. Bunlar dışında Filistin topraklarında yerinden edilmiş vaziyette veya mülteci kamplarında yaşayanların sayısı da 3 milyonu bulmaktadır. Bunlar içinde Batı Şeria ve Gazze içinde bugün en az 1,8 milyon Filistinli, devam eden saldırılar sonucu hayat boyu “koruma önlemlerine” ihtiyaç duymaktadır. İsrail’in saldırıları sebebiyle birçok yaşam alanı ve evler tahrip edilerek yaşanmaz hale getirilmiş, birçoğu da yıkılmıştır. Yaşanmaz hale gelen ve yıkılan evlerden çıkmak zorunda kalan Filistinliler tam anlamıyla zorla yerinden edilmiştir. Diğer bir ifade ile kendi ülkelerinde mülteci konumuna düşmüşlerdir.

■ Ortaya çıkan ikinci problem ise temiz su, temel ihtiyaç maddeleri, eğitim ve sağlık hizmetlerinin abluka altında bulunan yaşam alanlarına ulaştırılamaması ve bu ihtiyaçların teminine izin verilmemesidir. Bugün Filistin kent ve kasabalarında, ciddi altyapı sorunlarına dayalı olarak insanların yaşam standardı dünyanın en kötü beş ülkesi arasında bulunmaktadır.

■ Üçüncü problem alanı ise, İsrail saldırıları sonucu nesiller boyu hissedilen fiziksel ve psikolojik işkencedir. Bugün keyfî saldırılar ve tutuklamalar sebebiyle binlerce Filistinli İsrail zindanlarında bulunmaktadır. Bu durum, bölünmüş aileler ve on binlerce yetim ile sosyal travma yaşayan bir toplum oluşturmaktadır.

Uygulanan ambargo ve abluka, özellikle Gazze’ye mal akışı ve insan giriş-çıkışlarının kısıtlanmasına sebep olmakta ve bunun neticesinde de bölgede yaşayan halk üzerindeki yıkıcı etkisi devam etmekte-

dir.¹ İsrail işgal devletinin yıllardır sürdürdüğü çatışma ve abluka koşulları, bölge nüfusunun %80’inin hayatını idame ettirmesinin uluslararası yardımlara bağlı hale gelmesine sebep olmuştur.² Ekonomi ve ekonominin yarattığı istihdam kapasitesi yerle bir edilmiş ve bunun sonucunda ise yoksulluk oranı artmıştır. Mevcut durumda Dünya Bankası verilerine göre, Gazze Şeridi’nde işsizlik oranı %41’dir ki, bu durum dünyanın en yüksek oranlarından biridir. Bugün Gazze Şeridi’nde yer alan sekiz farklı mülteci kampında 1 milyondan fazla mülteci yaşamaktadır. Bu durum dünyada en yüksek nüfus yoğunluğunu oluşturmaktadır.

Bugün işgal altındaki topraklarda yaşayan Filistinli nüfusu 4,8 milyondur. Bunlar içinde 1,8 milyon -ki bu toplam nüfusun %38’sine teka-bül etmektedir- insan çatışmalarından doğrudan etkilenmiştir ve korunmaya ve desteklenmeye ihtiyaç duymaktadır.³

Yüksek işsizlik, düşük gelir, pahalı yaşam şartları ve geçim yollarının kısıtlanarak yok edilmesi Filistin topraklarında gıda güvensizliğine, yani temel gıdaya erişim imkânının giderek yok olmasına sebep olmuştur. Bugün Filistin topraklarında 1,65 milyon kişi gıda kıtlığı pençesinde yaşamaktadır. Bu rakamın yarıya yakın kısmını Gazze Şeridi’nde yaşayan siviller oluşturmaktadır. Bugün Gazze’nin %47’sinin temel gıdaya erişim imkânı kısıtlıdır.

Sağlık, eğitim, enerji ve konut gibi temel hizmetlere erişim ise İsrail tarafından halkın sosyoekonomik düzeyini yok edecek şekilde kısıtlanmıştır. Bugün Gazze’de üç günde bir 5 ile 8 saat arasında temiz su tedarikine izin verilmekte, bu zaman dilimleri dışında temiz suya erişim engellenmektedir. Gazze’de yaşayan 1

Bugün Filistin topraklarının %78’i yasa dışı bir şekilde İsrail denetiminde bulunmaktadır. Buna karşın Filistin nüfusunun %60’tan fazlası mülteci yahut göçmen olarak topraklarından farklı bölgelerde yaşamak zorunda bırakılmıştır.

milyon kişi -bu rakamın 655.000'ini kamplarda yaşayan mülteciler oluşturuyor- sakatlıklar ve savaşın yol açtığı ağır psikolojik tahribatlar dolayısıyla ihtiyaç duyduğu rehabilitasyon ve acil yardım gibi temel sağlık hizmetlerine erişememektedir. Gazze'de en büyük sıkıntıyı çekenler ise çocuklardır; onlar mevcut koşullar sebebiyle yaşadıkları travmanın izlerini hayatları boyunca taşımaktadır. Gazze'de okul çağındaki 504.000 çocuk, yaşitlarına ve dünya standartlarına denk bir eğitim alamamaktadır.

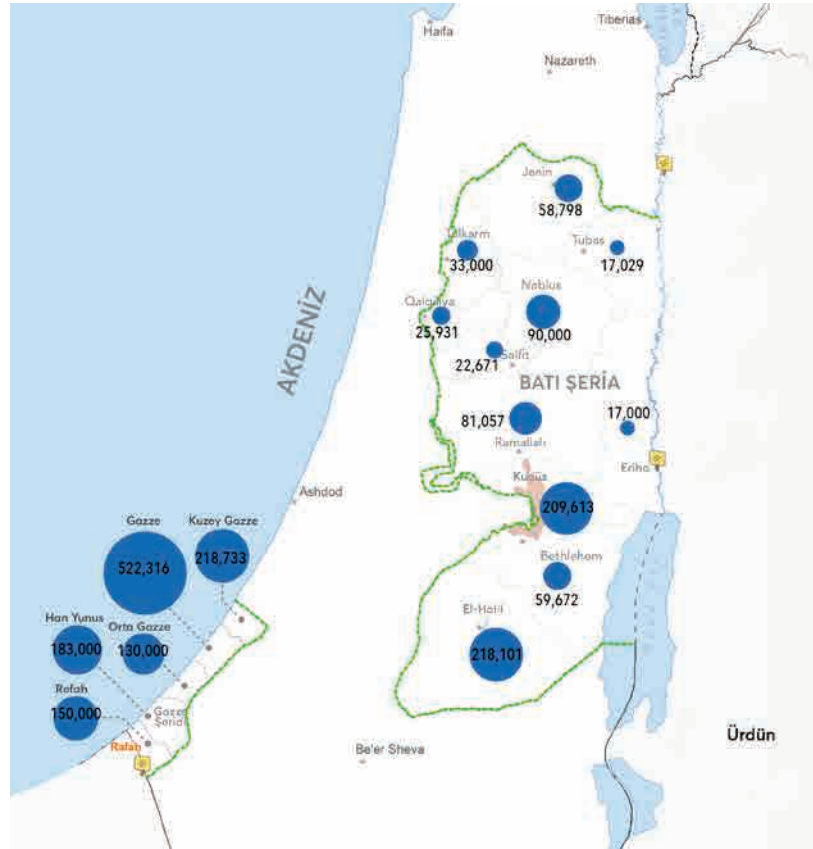
Hiç gündeme gelmeyen fakat Gazze içerisindeki en önemli so-

runlardan birini oluşturan ise, İsrail saldırıları ile tahrip edilen ve yıkılan evlerin moloz yığınlarıdır. Yıkılan evlerin, yapıların ve altyapının tekrar inşa edilebilmesi için enkaz ve moloz yığınlarının Gazze'den temizlenmesi gerekmektedir. 2014 yılında yapılan saldırılarla birlikte, Gazze'de 2 milyon tona yakın enkaz ve moloz yığını temizlenmek zorunda kalmıştır. Bu enkazın 1 milyondan fazla tonunu uluslararası sivil toplum kuruluşları temizlerken geriye kalan 800.000 ton moloz yığını da özel sektör ve bölge halkı temizlemiştir.⁴

MÜLTECİ KAMPLARI

1948 yılından bu yana İsrail'in yoğun ve sistematik saldırılarından dolayı işgal altındaki Filistin topraklarında yer değiştirenler yoğun olarak Gazze'ye sığınmaktadır. Bugün Gazze'de 8, Batı Şeria'da ise 19 mülteci kampı bulunmaktadır.

renler yoğun olarak Gazze'ye sığınmaktadır. Bugün Gazze'de 8, Batı Şeria'da ise 19 mülteci kampı bulunmaktadır.

Kaynak: OCHA, "2017 Humanitarian Needs Overview for the occupied Palestinian territory", https://www.ochaopt.org/sites/default/files/humanitarian_needs_overview.pdf
Haritada belirtilen rakamlar bölgede bulunan mülteci sayılarıdır.

GAZZE'DEKİ MÜLTECİ KAMPLARI

➤ Gazze bölgesi yukarıda da belirtil- diği gibi, nüfusunun büyük bölümü mültecilerden oluşan bir kara par- çasıdır. 2 milyona yaklaşan nüfu- sun üçte ikisi bölge dışından buraya gelip yerleşen Filistinli sığınma- cılardan oluşmaktadır. Herhangi bir toprağı, mülkü yahut geçimini sağ- layacak imkânı olmayan bu sığın- macılar, mülteci kamplarında ken- dilerine yeni bir yaşam kurmuştur.

Cibaliye Mülteci Kampı Gazze'de bulunan mülteci kamplarının en bü- yüğüdür. Gazze'nin kuzeyinde yer alan bu kamp adını da bulunduğu semtten almaktadır. 1948 Arap-İs- rail Savaşı'ndan sonra çoğunluğu güney Filistin'de ikamet eden yerel halk olmak üzere 35.000 Filis- tinli ülke içerisinde yer değiştirerek Cibaliye'de bulunan kamplara yer- leşmiştir. Bugün ise kampta kayıt- lı olarak 110.000 yerel mülteci ya- şamaktadır. Bu rakam sadece kam- pı çevreleyen 1,5 kilometrekarelik alanda sıkışmış insan sayısını ver- mektedir. Bölgede işsizlik her ge- çen gün kritik şekilde artarken çok az aile kendi ihtiyaçlarını kendileri karşılayabilmektedir. Bölge nüfu- sunun büyük bir oranı uluslararası sivil toplum kuruluşlarından gelen yardımlarla hayatını idame ettir- mektedir. Kampların hijyen ve sağ- lık açısından uygunluğu ise kaygı verecek seviyede kötüdür. İnsan ya- şamı için temel element olan suya erişim konusu ise kamplarda olduk- ça sıkıntılı bir durum oluşturmaktadı- r. Kamplarda yaşayan mültecilerin kullandığı suyun %90'ı insan tüke- timi için uygun olmayan kirli ve arıtılmamış sudur.

1949 yılında kurulan Refah Kam- pı ise Gazze'nin en güneyinde yer almakta olup Mısır sınırına oldukça yakındır. Kampın kurulmasının ardın-

dan aynı yıl içerisinde yakın çevre- den binlerce mülteci buraya akın et- miştir. 1948 yılında bölgedeki savaş mağdurları ve bölge sakinleri için oluşturulan 41.000 kişi kapasite- li kamp, bugün 104.000 mülteciye ev sahipliği yapmaktadır.⁶ Bölge- nin büyüklüğüne göre oldukça yük- sek olan nüfus yoğunluğu kamptaki en büyük sorundur. Yerlerinden edil- miş Filistinliler, burada dar sokak- lara dip dibe yapılmış barınaklar- da onlarca kişi bir arada yaşamak- tadır. İsrail'in hukuksuz ablukasın- dan önce Gazze'nin Refah bölgesi- nin ekonomisine en büyük katkısı çi- çek ihracatı yolu ile oluyordu. Fakat Haziran 2007'de başlayan ambar- godan sonra İsrail bu ihracata en- gel olmuş ve Refah Kapısı'ndan tüm giriş-çıkışlar kapatılmıştır.

Gazze'nin her bölgesinde olduğu gibi Refah Kampı'nda da eğitim, okul yetersizliği ve imkânların sağlama- masından dolayı en sıkıntılı alanlar- dan biridir. Refah Kampı'nda her yıl eğitime katılan öğrenci sayısı or- talama 10.000 artmaktadır. Artan okul nüfusuna karşın eğitim hizme- ti için kullanılan tesisler ve binalar sabit kalmakta yahut İsrail'in yap- tığı saldırılarda onlar da ağır hasar görmektedir.

Gazze'de bulunan mülteci kamp- larından üçüncü en büyük ve aynı zamanda en kalabalık kamp el-Şat- hi Kampı'dır. Gazze Şeridi'nin Ak- deniz kıyısında bulunan ve bugün 85.000 kişiyi barındıran kamp, ilk olarak Lydd, Jaffa, Be'er Sheva ve Filistin'in diğer bölgelerinden gelen- ler için 23.000 kişi kapasiteli olarak kurulmuştur. Kamptaki nüfusun ta- mamı yarım kilometrekarelik alanda hayatını idame ettirmek zorundadır. Bu kamp, dünya üzerinde nüfus yo- ğunluğunun en fazla olduğu yerler-

Gazze bölgesi, nüfusunun büyük bölümü mültecilerden oluşan bir kara parçasıdır. 2 milyona yaklaşan nüfusun üçte ikisi bölge dışından buraya gelip yerleşen Filistinli sığınmacılardan oluşmaktadır.

den biridir.⁷ Şeridin kıyı bölgesinde küçük bir alana sıkıştırılan kampın sokakları iki kişinin aynı anda yürümeyeceği kadar dardır.

Gazze'ye ambargo uygulanmaya başlandığından bu yana bölgedeki işsizlik de kritik bir şekilde her geçen yıl artmaktadır. Gazze'de çok az sayıda aile kendi ihtiyaçlarını yardıma muhtaç olmadan karşılayabilmektedir. Bölgede yaşayan nüfusun büyük kısmı temel gıda ve diğer ihtiyaçlarını uluslararası yardım kuruluşlarının temin ettikleri ile karşılamaktadır. Çimento ve inşaat yapımında gerekli malzemelerin Gazze'ye girişi ambargoyla engellendiğinden İsrail saldırıları sonrası yıkılan binalar ve tesisler de onarılamamaktadır.

Akdeniz kıyısında yer alan Deir el-Balah Kampı Gazze'de bulunan en küçük mülteci kampıdır. 1948 yılında yaşanan Arap- İsrail Savaşı sonucunda Filistin'in merkezinden

ve güneyinden göç eden yerli halk için kurulmuş olan 9.000 kapasiteli kampta bugün 21.000'den fazla mülteci yaşamaktadır. Kamp Akdeniz kıyısında bulunması hasebiyle burada kalanlar gıda ihtiyaçlarını balıkçılıkla karşılamaya çalışmaktadır. Fakat hukuksuz uygulamalarına her geçen gün yenilerini ekleyen İsrail, Kuzey Gazze'nin bu bölgedeki denize açılma mesafesini 3 deniz mili olarak belirlemiştir. Akdeniz kıyılarında sürekli devriye gezen İsrail Savunma Kuvvetleri burada balıkçılık yapanları sürekli taciz etmekte ve avlanmalarına engel olmaktadır. İsrail'in uluslararası hukukta hiçbir karşılığı olmayan bu yaptırımları sonucu, zaten kötü olan bölge ekonomisi yok olma seviyesine gelmiştir. Deir el-Balah Kampı'ndaki mülteciler de uluslararası yardım kuruluşlarının tedarik ettikleri ile geçimlerini sağlamaktadır.

Han Yunus Kampı, Refah bölgesinin kuzeyinde ve Akdeniz kıyısından iki kilometre içerde kalan bir kamptır. 1948 Savaşı'ndan sonra İsrail'in saldırılarından kaçan 35.000 mülteci buraya sığınmıştır. Günümüzde kampta 72.000'den fazla mülteci yaşamaktadır. Yıllardır İsrail'in devam eden saldırıları sebebiyle Han Yunus Kampı'nda yaşayan mülteciler evlerinden ve barınaklarından olmaktadır. İsrail, bölgeye en temel ihtiyaçların yanı sıra, inşaat malzemelerinin girişini de engelleyerek kamplardaki mültecileri asgari standartların çok altında yapılar da yaşamaya mahkûm etmektedir. Han Yunus bölgesinde 25 okul binası bulunmaktadır. Birçok yerde olduğu gibi burada da okullar çift zamanlı eğitim vermektedir. Bu sebeple öğrenciler yeterli eğitim alamamaktadır. Bir gıda dağıtım merkezi bulunan kamp bölgesinde üç tane de sağlık merkezi bulunmaktadır.

BATI ŞERIA MÜLTECİ KAMPLARI

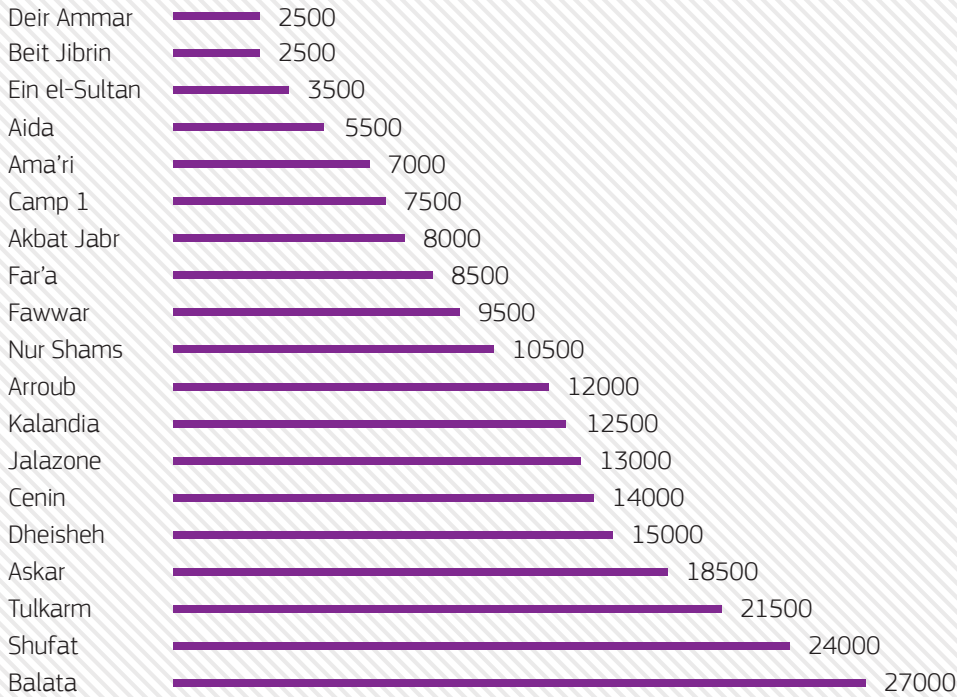
Bugün Batı Şeria'da 800.000'e yakın kayıtlı mülteci yaşamaktadır. Bu rakam bölge nüfusunun yaklaşık üçte birine tekabül etmektedir. 19 mülteci kampının yer aldığı Batı Şeria'da 48.000 öğrencinin eğitim gördüğü 96 okul bulunmaktadır. Sağlık hizmetleri görece olarak Gazze'den daha iyi durumda olsa da burada da dünya standartlarının oldukça altında hizmet verilmektedir. Bölgede 43 sağlık kurumu ve 15 toplum rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.⁸ Tüm kamplarda var olan temel problemler:

- ▶ Demografik olarak aşırı yoğunluk ve konut yetersizliği
- ▶ Yetersiz altyapı
- ▶ Yüksek işsizlik
- ▶ Gıda güvensizliği
- ▶ İsrail'in baskınlarından kaynaklanan "güvenlik sorunları"

Batı Şeria'daki mevcut kamplar içinde en kalabalık olanı Nablus kentinde bulunan Balata Kampı'dır. Yaklaşık 5.000 kişi için kurulan kampta bugün 27.000'den fazla mülteci yaşamaktadır. Aşırı kalabalık ve yetersiz altyapı, kamptaki yaşamın her alanında hissedilmektedir. Kamptaki hayat, İsrail güvenlik güçlerinin her hafta yoğun şekilde yaptığı soruşturma ve tutuklamalarla dayanılmaz hale getirilmiştir. Fakirlik sınırının dünya standartlarının çok altında olduğunu bu kamplarda kalan mülteciler, burarlarda yaşamının en büyük zorluğunun yüksek işsizlik ve gıda güvensizliği olduğunu vurgulamaktadır. Balata Kampı'nda yaşayan mültecilerin %60'tan fazlası 25 yaş altındadır. Bu kampındaki mülteciler birçok problemle karşı karşıya kalsalar da kamp Batı Şeria'daki mülteci kampları içerisinde sivil toplumun iyi örgütlendiği ve organizasyon bakımından da en iyi koordine olduğu kamptır.

Bugün Batı Şeria'da 800.000'e yakın kayıtlı mülteci yaşamaktadır.

Bu rakam bölge nüfusunun yaklaşık üçte birine tekabül etmektedir.

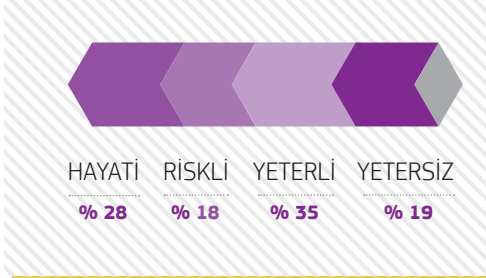

Batı Şeria Mülteci Kamplarında Toplam Nüfus: 225.500

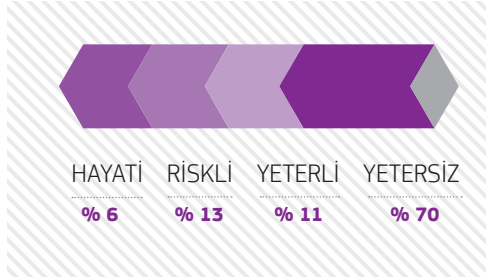

Kaynak: OCHA 2017

Gazze'de gıda güvensizliği

Batı Şeria'da gıda güvensizliği

Kaynak: OCHA 2017

Mavi Marmara

Gazze'deki insani krizin giderilmesine ve ablukanın kaldırılmasına yönelik tarihteki en büyük ve anlamlı kampanya "Özgürlük Filosu" adıyla 2010 yılında gerçekleştirildi. 35 farklı ülkeden 700'ün üzerinde insani yardım gönüllüsü ve aktivistin katılımı ile gerçekleştirilen yardım hareketi sayesinde binlerce ton gıda maddesi, giysi, battaniye, tıbbi cihaz, ilaç, çimento ve daha birçok malzemeyle oluşan yardımlar bölgeye ulaştırılacaktı. İki kargo gemisi olmak üzere toplam altı gemiden oluşan filonun amiral gemisi Mavi Marmara, 600'e yakın sivil yardım gönüllüsünü taşıyordu. 31 Mayıs 2010 tarihinde Mavi Marmara Siyonist askerlerin saldırısına uğradı. Saldırıda 10 kişi şehit olurken 50'den fazla sivil yardım gönüllüsü yaralandı. İsrail tarafından el konulan yardım malzemeleri daha sonraki haftalarda BM aracılığıyla Gazze'deki mağdurlara ulaştırıldı.

GIDA GÜVENLİĞİ

Filistin halkının neredeyse tamamı geçimini tarıma bağlı olarak temin etmekte ve ürettiklerinin büyük bölümünü yine kendi iç pazarında tüketmektedir. Ekonomik anlamda gıda ithalatı için fazla bir fona da sahip olmayan Filistin'de gıda güvenliği en önemli sorunlardan biridir. Özellikle ağır bir ablukanın uygulandığı Gazze'de gıda güvenliği ciddi bir sorundur.

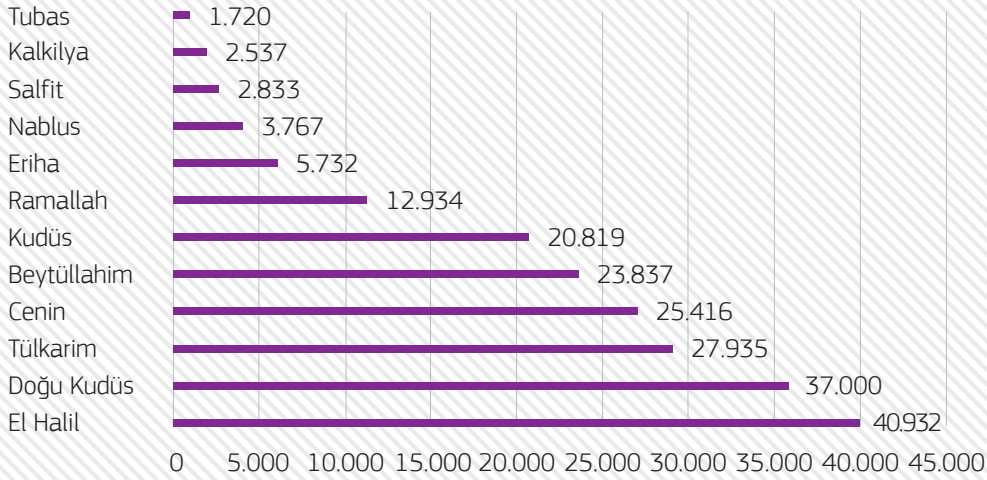
Bölgeye gıda, tohum, tarım ilacı, gübre vb. girişini keyfi biçimde sınırlayan ablukanın yanı sıra, Siyonist rejimin askerî saldırıları, birçok tarım arazisini, gıda imalatihanesini ve fırını yok etmiştir. Yaşam pahalılığı da göz önüne alındığında, bugün tüm Filistin'de 1,6 milyon kişi gıda güvensizliği ile karşı karşıyadır. Bu rakamın büyük bölümünü Gazze'deki siviller oluşturmaktadır. Bu insanların %27'si uluslararası kuruluşların yaptığı gıda yardımlarını almalarına rağmen mevcut durum bu şekildedir.⁹

Gazze ile karşılaştırıldığında Batı Şeria'da durum görece daha iyi görünmektedir. Doğu Kudüs bölgesini de içine alacak şekilde Batı Şeria'daki mültecilerin gıda güvensizliği %22 iken mülteci olmayan yerli halk için durum %14'tür. Batı Şeria'da kırsal kesimde yaşayan mültecilerin gıda güvensizliği oranı %20 iken şehirde yaşayan mültecilerin gıda güvensizliği oranı ise %14'tür.

SAĞLIK VE BESLENME

Gazze Şeridi'nde sağlık hizmetlerine erişim ve sağlık sektörünün durumu yıllardır kaygı verici biçimde düşüktür. Risk grubu olarak kadın ve çocuklar başı çekmektedir. Yüksek risk altında olan gebelikler ve doğumun ilk 28 günü yeni doğanlar için gıda yetersizliği, oldukça tehlike arz etmektedir. Çocuk ölümlerinin %45'i, beş yaş altı çocuklarda yeni doğan dönemi boyunca görülmektedir.¹⁰ Bugün yaklaşık 300.000 yeni doğan ve çocuk, beslenme yetersizliğinden dolayı ölüm riski altındadır. 60.000 gebe kadın da yine yetersiz beslenme sebebiyle hamilelik dönemlerinde ciddi sorunlar yaşamaktadır. Gazze, dünyadaki yeni doğan ölüm oranları bakımından en kötü ilk beş bölge arasındadır.

Uygulanan ablukadan dolayı hastaneler tam kapasite çalışmadığı gibi, birçok ameliyat da yapıla-

Batı Şeria C Bölgesinde Sağlık Hizmetine İhtiyaç Duyan Kişi Sayısı

Kaynak: 2017 Humanitarian Needs Overview for the occupied Palestinian territory, Annex 1

mamakta, gerekli ilaçlar bulunamamaktadır. Hasta ve yaralıları ya Filistin'in diğer bölgelerinde ya da İsrail veya Mısır'da tedavi görmek zorunda kalmaktadır. Uzun prosedürler ve ciddi bir çaba gerektiren bu başvurular da çoğunlukla keyfi gerekçelerle reddedilmektedir.

Batı Şeria'da ise İsrail işgalinin yoğunluğuna ve Yahudi yerleşim birimlerinin varlığına bağlı olarak çok değişken bir durum vardır. Bazı bölgeler sağlık imkânlarına ulaşmada daha rahat iken, kimi bölgeler ise Gazze'den farklı değildir. Batı Şeria'nın C Bölgesi ve el-Halil'de 172.104 kişi temel sağlık hizmetine ihtiyaç duymaktadır.¹¹

2016 yılında 830.000'i Gazze'de, 209.000'i Batı Şeria'da olmak üzere yaklaşık 1 milyon kişinin beslenme ve sağlık hizmeti yönünden risk eşiğinde olup insani yardıma muhtaç halde olduğu tespit edilmiştir.

Tüm Gazze halkının, özellikle de temel sağlık hizmetlerine erişim imkânı olmayan kesimin, spesifik sağlık desteğine ihtiyacı vardır.

Coğrafi uzaklıktan ve kontrol noktalarının fazlalığından dolayı C Bölgesi sınırlı bir sağlık hizmetine sahiptir.

Doğu Kudüs'te yaşayan Filistinlilerin psikolojik ve ruhsal desteğe ihtiyacı vardır.

Gazze özelinde bakıldığında, toplamda 6.475 kişi fiziksel engelinden dolayı sağlık hizmetine ihtiyaç duymaktadır. Yaklaşık 100.000 kişi kronik ve bulaşıcı olmayan hastalıklardan muzdariptir. Bunların 51.000'i erkektir. Gebelik durumundan dolayı kırılğan bir yapıya ve tıbbi hizmete ihtiyaç duyan kadın sayısı ise 18.000'dir. Sağlık sorunları bakımından en kaygı verici durum ise yeni doğan ve çocuklarla ilgilidir. Gazze'de toplam 86.287 yeni doğan ve çocuk, acil sağlık hizmetine ve özel bakıma ihtiyaç duymaktadır.

2016 yılında 830.000'i Gazze'de, 209.000'i Batı Şeria'da olmak üzere yaklaşık 1 milyon kişinin beslenme ve sağlık hizmeti yönünden risk eşiğinde olup insani yardıma muhtaç halde olduğu tespit edilmiştir.

ENERJİ VE SU

2014 yılında İsrail'in kasıtlı olarak Gazze'nin altyapısını hedef alan saldırıları bölgede enerji tedariki yönünden kriz yaşanmasına yol açmıştır. Tesislerin onarım çalışmalarına rağmen bugün Gazze'nin sadece %45'nin enerji ihtiyacı karşılanabilmekte ve her gün 16 ile 18 saat enerji kesintisi yaşanmaktadır.

Enerji yetersizliği sebebiyle temiz su ihtiyacı da karşılanamamaktadır. Bugün Gazze nüfusunun %70'ine üç gün-

de 6 ila 8 saat arası su verilebilmektedir. Buna ek olarak, enerji kesintileri atık su arıtma tesislerinin çalışmasını da engellemektedir. Gazze'de yer altından çıkarılan içme suyunun tedarikinde de enerjiyle ilgili sıkıntılar sebebiyle ciddi sorunlar yaşanmaktadır.¹² Dünya Bankası'nın yaptığı açıklamada, enerji ve yakıt kesintileri Gazze'de yaşanan insani krizi kalıcı hale getirmektedir.¹³

ÜRETİM SEKTÖRÜ

Hem tarım hem de tarım dışı üretim sektörü, Gazze'deki yıkımdan en çok etkilenen ve toparlanmaları en çok zaman alan sektörlerdir. Tarım sektöründe, saldırılarla birlikte yıkılan seraların ve meyve bahçelerinin %20'den daha azı iyileştirilebilmişken su kuyularının ve depolama tanklarının ise %50'den daha azı onarılabilmektedir. Tarım sektörünün bu denli ağır iyileştirilmesinin en önemli sebebi fon ile ilgilidir. Altyapının ve tarımın iyileştirilmesi için gerekli alet edevatın ikili kullanıma (silah yapımı ve sivil ihtiyaç) müsait olduğu gerekçesi ile İsrail tarafından yasaklanmış olması, iyileşmeye ve onarıma engel olan bir diğer sebeptir.

Sanayi, hizmet sektörü ve ticareti içine alan üretim sektöründe ise yatırım oranları oldukça düşük kalmıştır. Saldırılarda bu sektörlerde meydana gelen toplam maddi kayıp 152 milyon dolardır. Gazze'deki 5.153 ekonomik tesis ve atölye yerle bir edilerek çalışmaz hale getirilmiştir. Saldırıların sebep olduğu ekonomik tahribatın onarılması için 120 milyon dolara ihtiyaç vardır. Bu ekonomik kayıpları telafi etmek için yapılan yeni yatırımlar ise oldukça yetersiz bir orandadır. Bugün Gazze'de bulunan kamu ve özel sektör kuruluşları 2014'teki saldırılardan önceki dönemden %40 daha az işçi çalıştırmaktadır.¹⁴

EĞİTİM

Filistin'de hem Filistin otoritesine ait okullar hem de UNRWA yönetimi altındaki okullar çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Saldırılarda pek çok okulun yıkılması sebebiyle buralardaki öğrencilerin sağlam kalmış okullara aktarılması ile sınıflar daha da kalabalıklaşmış ve okulların finanse edilmeleri de oldukça zorlaşmıştır. Bugün Filistin'de eşit eğitim imkânına sahip olmayan ve bu imkânın sağlanması için yardım bekleyen 504.000 öğrenci bulunmaktadır.

İsrail saldırıları sonucunda Filistin'de eğitim ciddi anlamda zarar görmüş ve kasıtlı olarak durdurulmuştur. İsrail'in özellikle el-Halil, C Bölgesi ve Doğu Kudüs'te eğitimine mani olduğu öğrenci sayısı 14.751 olarak kaydedilmiştir.¹⁵ Batı Şeria'da eğitimi sekteye uğratan sebeplerden biri de İsrail'in öğrencileri ve öğretmenleri sebepsiz yere tutuklama ve gözaltına almasıdır. 2016 yılının ilk yarısında 91 öğrenci sebepsiz yere tutuklanarak gözaltına alınmıştır. Batı

Şeria'daki kontrol noktaları ve bariyerlerden dolayı Doğu Kudüs'te yaşayan öğrencilerin de eğitimine kasıtlı olarak müdahale edilmektedir.

Gazze'deki eğitim imkânları Batı Şeria'ya kıyasla daha vahimdir. Devam eden abluka ve sürekli saldırılardan

dolayı 583.000 çocuk eğitimden mahrum kalmıştır. Özellikle 2014'teki saldırıların etkisiyle Kuzey Gazze, Doğu Gazze ve Han Yunus'un doğu bölgesindeki okullarda eğitim durma noktasına gelmiş ve buradaki öğrenciler Gazze'nin diğer bölgelerindeki okullara gönderilmiştir.

UTANÇ DUVARI

2002 yılında inşasına başlanan ve tüm Batı Şeria bölgesini açık hava hapisanesine dönüştüren duvar, Filistin halkına yönelik en büyük ihlallerden biridir. Birleşmiş Milletler (BM) ve Uluslararası Adalet Divanı bu duvarın uluslararası hukuka aykırı ve yasa dışı olduğuna dair kararlar almıştır. 700 kilometre uzunluğundaki bu "Utanç Duvarı" nedeniyle Filistinlilere ait 4.000'e yakın ev yıkılmış, 83.000 ağaç sökülmüş, 35.000 metrelik sulama ağına zarar verilmiş ve Filistinlilere ait 160.000 dönüm verimli tarım arazisi yok edilmiştir. Hepsinden daha trajik olanı ise, Batı Şeria topraklarının %2,9'luk kısmı daha İsrail işgaline geçmiştir. Yeşil Hattın kuzey tarafında kalan kasaba ve köylerdeki Filistinli aileler duvar engeli sebebiyle mülteci konumuna düş-

müştür. Ayrıca, Yeşil Hat ile duvar arasında kalan Filistin köy ve kasabalarının da "kapalı askerî bölge" ilan edilmiş olması, bölgedeki militarist kontrolü artırmış ve insanların hayatını hapisaneye dönüştürmüştür.¹⁶

İsrail, 10 Temmuz 2005 tarihinde çıkardığı bir kararla, bu duvar ile Doğu Kudüs'ü çevrelemeyi ve Batı Şeria'dan ayırmayı amaçlamıştır. Bu projeye Kudüs belediye sınırları içinde olan ve vergilerini ödeyen dört Arap semti kentten ayrılmıştır. Böylece Kudüs'teki Müslüman nüfus azaltılırken, Doğu Kudüs'ün statüsü konusundaki müzakerelerde ciddi bir risk ortaya çıkmıştır.¹⁷

İsrail, Batı Şeria'da kontrol noktalarını 600'ün üzerine çıkarırken, Filistinlilerin seyahat özgürlükleri keyfi olarak engellenmeye devam etmektedir.

700 kilometre uzunluğundaki "Utanç Duvarı" nedeniyle Filistinlilere ait 4.000'e yakın ev yıkılmış, 83.000 ağaç sökülmüş, 35.000 metrelik sulama ağına zarar verilmiş ve Filistinlilere ait 160.000 dönüm verimli tarım arazisi yok edilmiştir.

MÜLTECİLER

❖ Dünyadaki Filistinli sayısının yaklaşık 9,7 milyon olduğu belirtilmektedir. Bu rakamdan sadece 3,7 milyonu Filistin topraklarında, 1 milyona yakını ise İsrail işgal rejimi sınırları içerisinde, geriye kalan 5 milyonu aşkın Filistinli ise başta Arap ülkeleri olmak üzere dünyanın değişik ülkelerinde dağılmış vaziyette adeta sürgünde yaşamaktadır. En fazla Filistinlinin yaşadığı ülke yaklaşık 2,8 milyonla Ürdün'dür. Ancak Ürdün'deki Filistinlilerin yaklaşık 500.000'i mülteci statüsündedir. Hâlihazırda devam eden iç savaş öncesinde 436.000 Filistinli mültecinin yaşadığı Suriye'deki Filistinlilerin bugünkü sayısının ise 20.000'den daha az olduğu tahmin edilmektedir. Lübnan'da 415.000, Mısır'da ise 62.000 Filistinli bulunmaktadır. ABD'deki Filistinlilerin sayısının ise 236.000'i bulunduğu belirtilmektedir. Bu rakamlara göre Filistin

bölgesinde 5,1 milyon Yahudi'ye karşın 4,6 milyon Filistinli yaşamaktadır. Mülteci sorunu konusunda uluslararası hukukta iki önemli araç mevcuttur. Bunlardan biri 1951 tarihli Mültecilerin Statüsü Hakkındaki Sözleşme, diğeri ise 1967 tarihli Mülteci Statüleri Hakkındaki Protokol'dür. Fakat 1951 Sözleşmesi'nin 1-D Maddesi gereğince Filistinli mülteciler bu araçlar kapsamının dışında tutulmaktadır. Bu maddeye göre: "Bu Sözleşme BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (UNHCR) dışında, BM'nin herhangi bir organı veya kuruluşundan yardım alan kişileri kapsamamaktadır." Bu nedenle Filistinli mülteciler BM Uzlaştırma Komisyonu (UNCCP) ve BM Yardım ve Çalışma Örgütü'nün (UNRWA) koruması altında bulunmalarından dolayı, 1951 Sözleşmesi ve UNHCR'nin korumasından mahrum bırakılmaktadır.

YAHUDİ YERLEŞİM BİRİMLERİ

Yahudi yerleşim birimleri Filistin topraklarındaki en önemli hak ihlallerinden biridir. Bugün inşası devam eden yerleşim birimleriyle birlikte buraların sayısı 600'ü geçmektedir. Bunların tamamı Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te yoğunlaşmış durumdadır. Bugün uluslararası hukuka göre Filistinlilerin olması gereken Batı Şeria'nın %48'lik bölümü Yahudi yerleşimciler tarafından kontrol edilmektedir. Yerleşim birimlerindeki Yahudi nüfusu İsrail için-

dekilerden daha hızlı artmakta ve bölgenin demografik yapısı tamamen değişmektedir. Bugün Doğu Kudüs'teki yerleşimcilerin sayısı 250.000'i bulmuştur. Bu da bölgede yaşayan Filistinlilerle hemen hemen aynı rakamı ifade etmektedir. Doğu Kudüs'ün %35'i Yahudi yerleşimciler için gasp edilmiştir. Doğu Kudüs'te Filistinlilere ait evlerin %32'sinin izinleri iptal edilmiştir ve her an yıkılma riski bulunmaktadır.

GEÇİŞ VE KONTROLLER

Kuşatma ve baskı altındaki Gazze'nin dışarıyla bağlantısını sağlayan beş sınır kapısı bulunmaktadır. 2005 yılında İsrail'in çekilmesinden sonra imzalanan Geçiş Noktaları Anlaşması'yla bu sınır noktaları konusunda hukuki düzenleme yapılmıştır. Buna göre her bir kapının statüsü belirlenmiştir.

Mısır sınırındaki Refah Kapısı Gazze'nin en önemli geçiş noktasıdır. Bu kapıdan sadece yayaların geçişine ve belli oranda ihracata izin verilmektedir; ithalat yapılması ise mümkün değildir. Mısır'dan gelen ticari ürünler Kerem Şalom Sınır Kapısı'ndan, İsrail'den gelen-

ler ise Karni ve Sufa kapılarından Gazze'ye girmektedir. Son iki kapı Gazze'de Hamas'ın yönetime gelmesinden sonra, İsrail tarafından hemen hiç açılmamıştır. Kuzeydeki Erez sınır geçişi de İsrail'den transit geçişler için belirlenmiştir ancak bugün sadece hastaların geçişine izin verilmektedir. Bu şekilde tamamen kuşatılmış durumdaki Gazze'nin ekonomik araçlara ulaşımı ve kendi lehine olabilecek tüm yaşamsal bağlantıları; siyasi manevra kabiliyetine, uluslararası çevrelerle bağlantısına ve İsrail ve Mısır'ın güdümlük kararlarına bağlı hale gelmiştir.

2015 yılında tedavi için Gazze dışına çıkma izni isteyenlerin %77'sine izin verilirken, 2016 yılında %64'üne geçiş izni verilmiştir. İsrail, 2016 yılında geçmiş yıllarla kıyaslandığında, Gazze Şeridi'nden çıkış izinlerinde kısıtlamaya gitmiş ve çıkış izinleri %13 oranında azaltılmıştır.

İnsan hakları ve uluslararası hukuka aykırı olarak gerçekleştirdiği bu sınırlandırmalar konusunda bazı istisnalar getirmek zorunda kalmış ve belli kategorilerde giriş-çıkışa müsaade etmiştir. Bu istisnalar genel olarak şu şekilde sıralanmıştır:

- ▶ İş adamları
- ▶ Tıbbi olarak durumu ağır hastalar ve yakınları

▶ Uluslararası organizasyonlarda çalışanlar

▶ Özel insani durumu olanlar

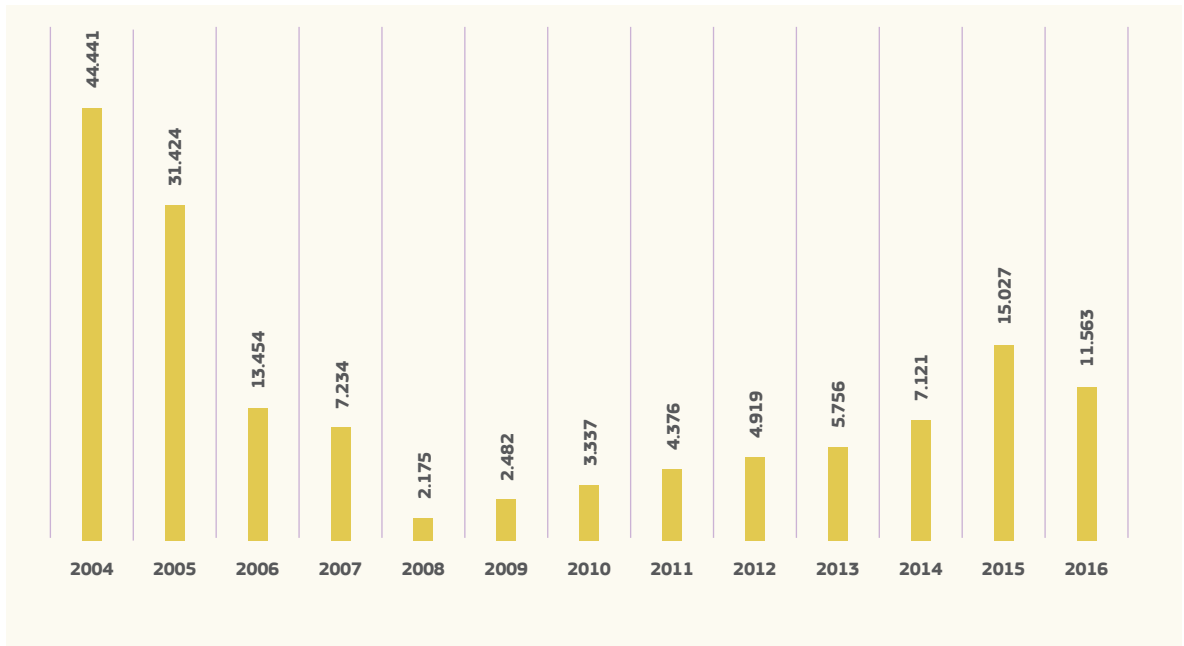
İsrail tarafından belirlenen bu kategoriler dışında kalanların ise Gazze'den giriş-çıkışına izin verilmemiştir. Her yıl belirli aylarda başlattığı saldırılarda yüzlerce insanı katleden, binlerce insanın yerinden olmasına sebep olan İsrail, acil ihtiyaçlar dâhil Gazze halkına yardım ulaştırılmasını engellemeye devam etmektedir.

Kasım 2014'te Mısır tarafından Refah Sınır Kapısı'ndan geçişlere ilişkin getirilen sınırlandırmalardan sonra ise Gazze'deki durum ölümcül boyutlara ulaşmıştır.

EREZ SINIR KAPISI

2014 yazınında yaşanan çatışmanın ardından sağlanan ateşkes ile Erez Sınır Kapısı 2015 yılında açılmış ve geçmiş yıllara nazaran Gazze'den giriş-çıkışa izinler arttırılmıştı. Bu durum 2016 yılının ikinci

yarisına kadar devam etmiş, ancak bundan sonra Erez Sınır Kapısı'ndan giriş-çıkışlar durdurulmuştur. 2000 yılında İkinci İntifada başlamadan hemen önce 26.000 Filistinli Erez Kapısı'ndan her gün çe-

Erez Sınır Kapısı: İsrail'e Geçişler

Kaynak: OCHA

şitli amaçlar için giriş-çıkış yapmaktaydı.

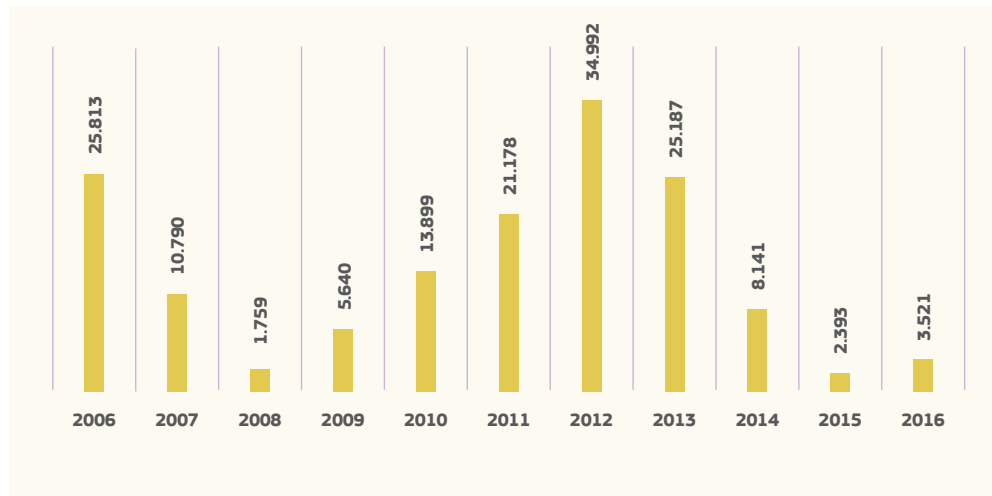
Erez Sınır Kapısı'ndan giriş-çıkışların sadece sivil halk için değil, hasta ve yararlılar ile iş adamları için de sınırlandırıldığı ilan edilmiştir. 2016 yılında Erez Kapısı'nı kullanarak tıbbi hizmet almak isteyen Gazzelilerin oranında diğer yıllara nazaran %20'lik bir artış olmuştur. Artan bu başvurulara rağmen İsrail yetkilileri tıbbi hizmet için çıkmak isteyen halkın taleplerini geri çevirerek çıkış izinlerini diğer yıllara oranla düşürmüştür. Acil sağlık hizmeti için başvuru yapan ve başvurusu kabul edilen çok sayıda has-

ta da izin geciktirilmesi nedeniyle sınır kapısından çıkış yapamamıştır. Reddedilen ve ertelenen çıkış izinleri ile ilgili olarak Gazze Şeridi'nde kanser hastalarının aileleri protesto düzenlemiştir. Hastaların İsrail ve Batı Şeria'da tıbbi yardım almalarının engellenmesi, sivil vatandaşlar için "idam hükmü" mahiyetindedir. Bunun yanı sıra, Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, hastaların refakatçileri için onay oranları en düşük seviyeye ulaşmıştır. 2012 yılında verilen izin oranı %83 iken bu oran 2016 Aralık ayında %35'in altına düşmüştür.

REFAH SINIR KAPISI VE GEÇİŞLER

☒ Gazze'de yaşayan Filistinlilerin dünyaya açılan ana kapısı ve en önemli geçiş noktası olan Mısır Refah Sınır Kapısı 24 Ekim 2014'ten beri insani yardım dâhil bütün giriş çıkışlara kapatılmış ve Gazze'nin dünyayla tek bağlantısı koparılmıştır. Sınır kapısı 2015 yılında sadece 32 gün açık kalmıştır. 2013 yılında Refah Sınır Kapısı'nı kullanan kişi sayısı 300.000 iken

2016 yılında bu rakam 40.000'e inmiştir.¹⁸ İsrail'in Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılar ve bu saldırılarda hayatını kaybedenlerin ve yaralananların sayısı artmasına rağmen 2016 yılında Refah Sınır Kapısı'ndan tıbbi yardım için 1.713 kişinin geçişine izin verilmiştir. 2014 yılından önce ise her ay ortalama 4.000 kişi Refah Kapısı'nı kullanmaktaydı.

Refah Sınır Kapısı: Çift Taraflı Geçişler

Kaynak: OCHA

DOĞU KUDÜS'TEKİ HUKUKSUZ POLİTİKALAR¹⁹

İşgal devleti İsrail, Filistin'de işgale başladığı günden bu yana sürekli bir şekilde genişleme politikası izlemektedir. Batı'dan aldığı destekle güttüğü ilhak siyasetini uluslararası hukukun teamüllerine karşı çıkararak devam ettiren İsrail, bu politikasını sadece Batı Şeria ve Gazze Şeridi ile sınırlanmamıştır. İsrail, uluslararası hukuka ve BM'nin 181, 242 ve 338 no.lu kararlarına aykırı bir şekilde Kudüs'ü de ilhak etmiştir. İlhak siyasetinde Kudüs bölgesine özel bir önem veren İsrail, kendi dinî, tarihî ve kültürel tezlerini öne sürerek kentin binlerce yıllık İslam ve Hristiyanlık geleneğini silmek üzere sistemli bir politika yürütmektedir. İsrail, uygulamaya koyduğu idari ve sosyal değişikliklerle kenti bir Yahudi kentine dönüştürmeyi hedeflemektedir. 1967'de

işgal edilmesinden itibaren İsrail'in Doğu Kudüs'te egemen yasa koyucu gibi davranamayacağı ve kendi hukukunu zorlayamayacağı belirtildiği halde (Lahey Düzenlemeleri Md. 43 ve IV. Cenevre Konvansiyonu Md. 64) İsrail, kendi kanunlarını tüm kent sakinlerine karşı zorla uygulamaktadır.

Kentin asli unsurlarından ve yerlilerinden olan Filistinlilere "daimi ikamet" adı altında geçici belgeler vererek Müslümanların varlığını "yerli" kavramı üzerinden değil "ikamet" kavramı üzerinden yorumlayıp her an sınır dışı etmeye müsait bir konumda tutmaktadır. İsrail'in 2020'ye kadar uygulamaya koyduğu "Nüfus Denge Politikası" çerçevesindeki hedefi, Yahudi yerleşimcilerin sayısını azami ölçüde arttırmak ve mevcut Filistinli sayısını sıkı ikamet politikalarıyla ve

“sessiz transfer” denilen sürgünlerle asgari seviyeye indirmektedir.

İşgal altındaki Doğu Kudüs’ü zorunlu sürgün politikaları ile Müslümanlardan arındırma hedefine uygun olarak -sistemik ve ayrımcı bir şekilde- Filistinlilerin evlerinin yıkılması, oturma izni verilmemesi ve zorunlu kamulaştırmalar yoğun şekilde uygulanmaktadır. Aynı çerçevede, Filistinlilerin oturma izinlerinin keyfî biçimde iptal edilmesi, aile birleşimlerinin ve çocukların nüfusa kayıt işlemlerinin ciddi şekilde zorlaştırılması da dikkat çeken diğer uygulamalardır. Bu uygulamalar, hukuki mağduriyete ilave olarak Filistinliler üzerinde taşınması çok güç psikolojik bir baskı oluşturmakta ve kent sakini Müslümanlar için yaşam giderek zorlaşmaktadır.

İsrail’in sistemli işgal politikası sonucunda Doğu Kudüs’ün %35’i zorla istimlak edilmiştir. Bölgenin sadece %13’ünde Filistin yerleşimine müsaade edilmektedir. %20 oranında olan yeşil alan da Siyonistlerin elinde ve kontrolünde bulunmaktadır. Filistinlilere ait bazı evler izinsiz olduğu gerekçesi ile yıkılmakta ve veya keyfî biçimde boşaltılmaktadır.

İşgalci İsrail’in ilhak siyasetinin bir parçası olarak ikamet işlemleri de inanılmaz şekilde zorlaştırılmıştır. Kudüs’ün “Müslüman sürekli sakinleri” İsrail kimliği alabilse de İsrail seçimlerinde oy kullanmamakta, İsrail pasaportu alamamakta ve hukuki statülerini çocuklarına aktaramamaktadır. Ayrıca İsrail, bu kişilerin hukuki statülerini kolaylıkla geri alabilmektedir. Ayrıca İsrail İçişleri Bakanlığı’nın da oturma belgelerini istediği gibi iptal etme hakkı bulunmaktadır. Nitekim 1967’den beri 14.500’den fazla oturma belgesi iptal edilmiştir.

1995 Oslo Anlaşması’yla evlilik, aile birleşimi için haklı ve yeterli ge-

rekçe olarak belirlenmiş ancak bunun takdiri İsraili yetkililere bırakılmıştır. 1995 öncesinde evlilik durumunda sürekli oturma izni tanınırken 2003 sonrasında geçici izin belgesi uygulaması başlatılmıştır. Temmuz 2003’te Vatandaşlık ve İsrail’e Giriş Yasası ile aile birleşimleri “geçici” olarak dondurulmuştur. 2006 yılında da Gazze için aile birleşimleri durdurulmuştur. 2000-2013 arasında yapılan aile birleşimi müracaatlarının %43’ü reddedilmiştir. Sonuç olarak İsrail, aile yaşamı hakkını ciddi şekilde ihlal etmektedir.

BİR CEZALANDIRMA ARACI: İKAMET BELGESİ

- 2013'te, dört Kudüslü zorla Batı Şeria'ya transfer edildi. 2016 yılında 3 gencin oturma belgeleri hukuka aykırı şekilde iptal edildi. 2017'de 30 yılı aşkın süredir Kudüs'te yaşayan 8 çocuk annesi 63 yaşındaki Manwah Qunbar'ın oturma belgeleri Armon Hanatziv olayı gerekçe gösterilerek hukuksuz bir şekilde iptal edildi. Aile fertlerinden birinin yasa dışı bir olaya karıştığı iddia edildi. 12 aile ferdinin aile birleşimi dosyası reddedildi.
- Nadia Abu Jamal'in eşi Ghassan Abu Jamal 2014'te bir saldırıda öldürüldü. Çocukların sağlık sigortası, oturma belgeleri iptal edildi, evlerinin yıkılması İsrail Yüksek Adalet Mahkemesi tarafından onaylandı. 2015'te evleri yıkıldı. 2017'de de zorla göç ettirildiler.
- 2015 yılında Abed Dwayat, dört çocukla beraber taş atmamakla ve bir sürücünün ölümüne sebep olmakla suçlandı. Üç çocuğun oturma belgeleri iptal edildi. İsrail Yüksek Adalet Mahkemesi Dwayatların evinin mühürlenmesi kararını onadı. Evlerine girmeleri yasaklanan Dwayat ailesine verilen cezanın diğer Filistinlilere örnek teşkil etmesi için verildiği İsraili yetkililerce söylendi. Abed, 2017'de 18 yıl hapse mahkûm edildi. Bu, taş atarak ölüme sebep olma sonucu verilen en yüksek cezadır.
- 2014 Kasım ayından bu yana 6 ev yıkıldı, 4 ev mühürlendi, 2 tanesi de yıkılmak üzere belirlendi.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bugün Filistin halkı, insan eliyle üretilmiş en büyük felaketlerden birini yaşamaktadır. 1948 yılındaki fiilî işgalden bu yana baskıcı Siyonist rejimin şiddetine maruz kalan sivil halk, dünyanın gözleri önünde adeta bir soykırıma maruz bırakılmaktadır. Bugüne kadarki Filistin-İsrail çatışmaları hariç sadece tek yanlı Siyonist saldırılarda hayatını kaybeden sivillerin sayısı on binlerle ifade edilmektedir. Sadece son 10 yılda İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarında hayatını kaybeden sivillerin sayısı 5.000'i bulmuştur. İşgal altında tuttuğu Filistin topraklarında yaptığı her türlü hukuksuzluğa rağmen fazla sorgulanmayan Siyonist rejim, son dönemlerde dünyanın sivil kamuoyundan yükselen tepkiler üzerine doğrudan katliam yerine dolaylı sindirme taktiklerine yönelmiştir. Böylece bombalama ve silahla öldürmek yerine, dünyaya daha kolay izah edilebileceği taktikler kullanmaktadır.

Bu taktiklerden biri de terörle mücadele adı altında abluka uygulayarak insanları aç ve susuz bırakıp sindirme taktiğidir. Bugün Filistin halkı İsrail karşısında diz çökmesi için temel yaşam gereçlerinden mahrum bırakılmaktadır. İşgalin 70. yılına girildiği bu dönemde Filistin halkının acılarını sona erdirecek adımların atılması hayati bir hal almıştır. Filistin halkının temel istekleri üç temel noktada birleşmektedir ve bunlar gerçekleşmeden bu halkın susturulması mümkün görünmemektedir:

- Topraklarındaki Siyonist işgalin sona ermesi
- Topraklarından sürülmüş olan Filistinlilerin geri dönüş hakkı
- Başkenti Kudüs olan bir Filistin devleti

Filistinli gruplar arasındaki tüm görüş farklılıklarına rağmen hepsi tarafından savunulan bu temel ilkeler, Ortadoğu'daki barışın da anahtarları durumundadır.

SONNOTLAR

- ¹ <https://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip>
- ² UNRWA, *2016 Occupied Palestinian Territory Emergency Appeal Progress Report, Gaza*, s. 4, <https://www.unrwa.org/resources/reports/2016-opt-emergency-appeal-progress-report>
- ³ Humanitarian Needs, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/humanitarian_needs_overview.pdf
- ⁴ "Gaza: Two Years After", s. 5, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-two-years-after>
- ⁵ Jabalia Camp, The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees (UNRWA), <https://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip/jabalia-camp>
- ⁶ Rafah Camp, <https://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip/rafah-camp>
- ⁷ <https://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip/beach-camp>
- ⁸ <https://www.unrwa.org/where-we-work/west-bank>
- ⁹ 2017 Humanitarian Needs Overview for the occupied Palestinian territory, Annex 1, Food Security <https://www.ochaopt.org/content/2017-humanitarian-needs-overview-occupied-palestinian-territory>
- ¹⁰ 2017 Humanitarian Needs Overview for the occupied Palestinian territory, Annex 1, Health and Nutrition, <https://www.ochaopt.org/content/2017-humanitarian-needs-overview-occupied-palestinian-territory>
- ¹¹ <http://www.who.int/hac/crises/international/wbgs/en/>
- ¹² "Gaza: Two Years After", s. 5, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-two-years-after>
- ¹³ World Bank: "Gaza power cuts causing 'humanitarian crisis'", <http://www.timesofisrael.com/world-bank-gaza-power-cuts-causing-humanitarian-crisis/>
- ¹⁴ Federation of Industries in Gaza, August 2016.
- ¹⁵ 2017 Humanitarian Needs Overview for the occupied Palestinian territory, Annex 1, Education, <https://www.ochaopt.org/content/2017-humanitarian-needs-overview-occupied-palestinian-territory>
- ¹⁶ Gamze Değirmenci, "Batı Şeria Duvarı ve Uluslararası Hukuk", *Bilge Strateji*, Cilt 2, Sayı 4, Bahar 2011, s. 207.
- ¹⁷ "İsrail, Kudüs Duvarını Onayladı", 11.07.2005, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2005/07/050711_westbank_wall.shtml
- ¹⁸ *Humanitarian Bulletin*, "Occupied Palestinian Territory", Ocak 2017, s. 8.
- ¹⁹ Makalede yer alan bilgiler ve veriler BM Cenevre'de 16 Mart 2017 tarihinde Palestinian Return Centre tarafından yapılan "Raises Issue of Justice, Accountability in Occupied Palestinian Territories in UN" adlı konferansta Nada Awad'ın sunumundan elde edilen bilgiler çerçevesinde oluşturulmuştur. <http://www.prc.org.uk/portal/index.php/activities-news/prc-un-e-cosoc-status/3632-prc-raises-issue-of-justice-accountability-in-occupied-palestinian-territories-in-un-hq>; <http://visualizingpalestine.org/visuals/living-under-policies-of-colonisation-jerusalem>

İNSAMER

İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Bugün sistemli biçimde gizlenmeye çalışılsa da Filistin topraklarında büyük bir insanlık trajedisi yaşanıyor. Siyonist rejimin 1948 yılında kurulmasından itibaren başlayan katliam, sürgün ve esaret taktikleri, bir halkı yok eden soykırıma dönüştü. 1967 yılından sonra başlayan ikinci dalga işgalle Kudüs dâhil tüm toprakları İsrail kontrolüne giren Filistin coğrafyası bu kez de sadece halkının ve toprağının değil aynı zamanda bütün kutsal değerlerinin tehdit edildiği varoluşsal bir döneme girdi.

Varlığına yönelik bu tehditleri savuşturmak üzere büyük bir direniş ortaya koyan Filistin halkı, ilk 30 yılın "fedai" yöntemleri ardından 1987 yılında başlayan büyük halk ayaklanması (İntifada) ile yeni bir aşamaya geçti. İntifada'nın başarılı sonuçları ardından Batılı ülkeler ve bazı Arap ülkelerinin kirli hesapları, Filistin davasını masa başında kaybedilen bir pazarlık unsuruna dönüştürdü.

www.insamer.com

info@insamer.com

INSAMER

İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

